ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਗੁਰਗੱਦੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ, ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ

ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ

ੴ ਅਜੂਨੀ

ਮਾਰਚ, ਅਪਰੈਲ, ਮਈ 1977

ਜਗਤ ਤਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨਾਲ

ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਜੀ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ॥ ਬਾਬਾ ਲਖਮੀਦਾਸ ਜੀ॥

GUR-BANSAWALI

Sri Guru Nanak Dev Ji Maharaj
(Founder of Sikh Panth)

Baba Shri Chand ji Udasi

Baba Lakhmi Chand ji

Baba Dharam Chand ji

Baba Manak Chand ji

Baba Mehar Chand ji

Baba Datar Chand ji   Baba Jagat Chand ji   Baba Hans Raj ji   Baba Anait Chand ji

B. Gurdit Chand ji B. Pahar Chand ji B. Tara Chand ji B. Fatheh Chand ji B. Udhai Chand ji

B. Harkaran Chand ji B. Mansa Chand ji B. Asa chand ji B. Suraj Singh ji

B. Nihal Chand ji   B. Harjas ji   B. Deep Chand ji   B. Sukhdev ji

Baba Kaladhari ji   Baba Lajiadhari ji

B. Koir Singh ji B. Dharam Singh ji B. Ajit Singh ji B. Sagar chand ji B. Avtar Chand ji

Sri Hazur Baba Sahib Singh ji Bedi

Sri Baba Bishan Singh ji   Sri Baba Teg Singh ji   Sri Hazur Baba Bikrma Singh ji

Sri Baba Attar Singh ji

Sri Baba Khem Singh ji

Sri Hazur Baba Surjan Singh ji

Sri Hazur Baba Ram Kishan Singh ji

Sri Hazur Baba Devinder Singh ji

Sri Hazur Baba Madhusudan Singh ji
(Present Gadhi-Nashin)

Tikka Sarabjot Singh ji

ੴ

ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਗੱਦੀ-ਨਸ਼ੀਨ, ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ

ਸਰ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਛਪਣ ਵਾਲਾ

ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ **ਅਜੂਨੀ** ਮਨਸੂਰਾਂ(ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸੰਪਾਦਕ : ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਸਾਲ 8] ਮਾਰਚ, ਐਪ੍ਰਲ, ਮਈ 1977 [ਅੰਕ 3,4,5

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੪

ਹਰਿ ਕੀਆਂ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁਰਿ ਮੀਤਿ ਸੁਣਾਈਆਂ ।
ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਆਂ ।
ਆਇ ਮਿਲੁ ਗੁਰ ਸਿਖ ਆਇ ਮਿਲੁ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਹਰਿ ਭਾਵਦੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਏ ।
ਜਿਨ ਗੁਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨ ਘੁਮਿ ਘੁਮਿ ਜਾਏ ॥2॥
ਜਿਨ ਸਤਿ ਗੁਰ ਪਿਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਹਉ ਵਾਰੀ ।
ਜਿਨ ਗੁਰ ਕੀ ਕੀਤੀ ਚਾਕਰੀ ਤਿਨ ਸਦਿ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥3॥
ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਦੁਖ ਮੇਟਣ ਹਾਰਾ ।
ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਮੁਖਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥4॥
ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣਾ ।

ਵਧਾਈ **ਵਧਾਈ** **ਵਧਾਈ**

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨੂੰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਦੀ ਬੱਚੀ ਬੀਬੀ ਸਵਰਨੀਕ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਸਗਾਈ 19 ਜੂਨ 1977 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ, ਕਾਕਾ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭਰਵਾਲ, ਕਲਕਤੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਗਨ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾ, ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ, ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਭਰਿਆ

ਆਦ ਪੂਰਨ ਮਧ ਪੂਰਨ
ਅੰਤ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰੇ''

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਆ। ਸਰਬਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ।

ਲੇਖ ਸੂਚੀ

1)	ਗੁਰਵਾਕ	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ	3
2)	ਸੰਪਾਦਕੀ	ਸੰਤਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ	5
3)	ਕਵਿਤਾ	ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਲਮਵਾਦੀ —	8
4)	ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ	—	9
5)	ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	—	13
6)	ਆਰਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ	ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਪ੍ਰਬੋਧ	16
7)	ਕਵਿਤਾ	ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਨਾਰੰਗ —	22—23
8)	ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ	ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ —	24
9)	Nanak Panthies	Ganda Singh	29
10)	The Short Life of Guru Nanak	Rokha Sakrani	38
11)	ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਨ 1976	ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ	40

ਮਾਲਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਛਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਮਨਸੂਰਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੇ ਮਹਿੰਦਰਾ ਆਰਟ ਪ੍ਰੈਸ, ਕਚਹਿਰੀ ਰੋਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫਤਰ 'ਅਜੂਨੀ' ਮਨਸੂਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸੰਤਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਜਗਤ ਤਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਉਘੇ ਕਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਘੁਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਗੁਰਗਦੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੁਰਗਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਖੇ ਸਾਰੀ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਹਾੜੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਦੱਸਾਂ ਜੋਤਾਂ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜਾਨਣ ਲਈ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੁਰਗਦੀ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੱਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਗੁਰਗਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੀ। ਜੋ ਸਿਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਬਖਸ਼ੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 1801 ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਹਾੜੇ ਰਾਜ ਤਿਲਕ ਦੇ ਕੇ ਸਿਖ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਪੂਜੀ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਬੇਅੰਤ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦ ਕੇ ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਨੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਪੱਥਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਅੱਜ ਤਕ ਪੂਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਐਸੀ ਸੇਵਕ ਸੰਤਾਨ ਗੁਰਘਦੀ ਵੀ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕੇਵਲ ਛੋਹ ਨਹੀਂ ਖ਼ੂਨੀ ਨਾਤਾ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ।

"ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੇ ਇੱਕੀ ਕੁਲ ਅਧਾਰੈ"

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਅਜੇ ਸੋਲਵੀਂ ਪੀੜੀ ਤੇ ਪੁਜੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਾਰਕ ਤਪੱਸਵੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਕੁਲਾਂ ਤਾਰਕ ਹਨ। ਤੇ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਤਹਾਸ ਤੇ

ਬੇਅੰਤ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਗਰੰਥ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਦੀ ਉਪਮਾ ਹੋਣ ਤੇ ਜੱਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅੰਸ ਜਾਣ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪਿਆਰ ਤੇ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਮੁਕਾ ਦਿਤੀ। ਆਪ ਦੇ ਪਾਸ ਜੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸੇਲੀ ਤੇ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨ ਕੇ ਆਵੇ 500 ਰੁਪਏ ਘੋੜੇ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪੁਤਰ ਔਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਜੀਤ ਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਜ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ। ਔਰ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਦੀ ਪਦਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਇਸ ਪਿਉਂਦ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਡੰਕਾ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤਕ ਖੜਕਾਇਆ। ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸੁਖ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ।

ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਤੇ ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਰਖਣ ਲਈ ਰਣ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇ ਤੇ ਪੂਰਨ ਰਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿਘ ਜੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਸਤ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਪਰੰਤੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ ਕੁਟਲ ਨੀਤੀ ਚਲ ਗਈ। ਸੰਨ 1848 ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਈ। ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਵੈਰੀ ਜਾਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਨ 1862 ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਰਿਆਈ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਊਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ, ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀਆਂ ਗੁਣਾਚੌਰ, ਮਲਸੀਹਾਂ ਤੇ ਦਖਣੀ ਦੀ ਸਰਾਇ ਢਾਹ ਢੇਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਪ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਜਿਸ ਵਿਚ 117 ਪਿੰਡ ਸਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਈਆ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ। ਅਖੀਰ ਸਮੇਂ ਤਕ ਈਨ ਨਾ ਮੰਨੀ, ਸਿਰ ਨਾ ਝੁਕਾਇਆ, ਆਪਣੀ ਅਣਖ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ।

ਅਜ ਵੀ ਇਹ ਸੰਤਾਨ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਣਿਆਂ ਤੇ ਚਲਦੀ ਹੋਈ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਡੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜ ਵੀ ਪਿਛੇ-ਪਿਛੇ ਜਾ ਕੇ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੀਨੀਆਂ, ਦੱਖਣੀ ਕੇਨੈਡਾ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ੴ
ਸਤਿਨਾਮ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ
ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਜਪੁ
ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥
ਹੈਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੀ ਲਿਸਟ ਇਲੈਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਹਨ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾਂਦੇ। ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇ ਸੇਵਕ ਬਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਹਾਜ਼ਰ ਗੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰੋ। ਆਪ ਦਾ ਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਜੋ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਆਸ-ਸੁਆਸ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿਆ ਕਰੋ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਗੁਰਸਿਖ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ।

1. ਜੋ ਮਾਂਗੈ ਠਾਕਰ ਆਪਣੇ ਤੇ ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਵੈ।
   ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਮੁਖ ਤੇ ਜੋ ਬੋਲੇ ਈਹਾ ਊਹਾ ਸੱਚ ਹੋਵੈ।
2. ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਾਲੋ ਗੁਰਚਾਲੀ ॥
   ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਹੇ ਸੋਈ ਭੱਲ ਮਾਨਿਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਰਾਲੀ।
   ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੈ।
3. ਘਰ ਸੁਖ ਵਸਿਆ ਬਾਹਰ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ।

ਨਾਲ ਫਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਸੰਗਤ ਕਰੋ ਉਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਜੋੜੇ। ਅੱਜ ਘੋਰ ਕਲਜੁਗ ਹੈ। ਪਾਪੀਆਂ ਪਖੰਡੀਆਂ ਦੰਭੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਸਚੇ ਮਾਰਗ ਚਲਦਿਆਂ ਉਸਤਤਿ ਕਰ ਜਹਾਨ।

ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ, ਮਾਣ ਤੇ ਸਤਕਾਰ ਤੇ ਧੰਨ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਿੰਦਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿੰਦਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਔਰ ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉ ਪੰਥ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਪੁਚਾ ਲਉ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਰ ਘਰ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤੱਤਪਰ ਹੈ। ਜੇ ਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਵੋਗੇ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੁਰਗੱਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਬੇਸ਼ਕ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਚਿੱਤ ਆਵੈ।

ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਚਾਹੇ ਪੜ੍ਹੇ। ਹਕੀਮੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੈਦਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨੁਸਖ਼ੇ ਲਿਖੇ ਹੈਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਪਰ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਦਵਾਈ, ਦਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕੋਲੋਂ ਲੈਕੇ ਸੇਵਨ ਨਾ ਕਰੇ। ਸੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰਮਤ ਰੂਪੀ ਹਕੀਮੀ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਕੱਢੋ ਇਕੋ ਨੁਸਖ਼ਾ ਹੈ। ਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਦਵਾਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦਵਾਈ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਭੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੁਸਖ਼ਾ ਏਹੁ ਕਿ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ (ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ) ਕਮਾਉ। ਤੇ ਏਹ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦਵਾਈ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਸੰਤਾਂ ਗੁਰਾਂ ਪਾਸ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਰ ਬਰਨਿਨ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ॥ ਅਤੇ ਇਤਿ ਆਦਿਕ ਬਚਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ॥

ਜਿਸ ਵਖਰ ਕਉ ਲੈਨ ਤੂੰ ਆਇਆ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਤਨ ਘਰ ਪਾਇਆ॥
ਤਜ ਅਭਿਮਾਨ ਲੇਹੁ ਮਨ ਮੋਲ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਤੋਲ॥
ਲਾਦ ਖੇਪ ਸੰਤਹਿ ਸੰਗ ਚਾਲ॥ ਅਵਰ ਤਿਆਗ ਵਿਖਿਆ ਜੰਜਾਲ॥
ਹੋਰ—ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀਰਤਨ ਰਤਨ ਵਥ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਪਾਸ ਰਖੀਜੈ॥
ਜੋ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨੈ ਤਿਸ ਆਗੈ ਕਾਢ ਧਰੀਜੈ॥

ਸੋ ਸੰਤ ਅਥਵਾ ਸਾਧੂ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਾਨੁਖ ਵਿਯਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਵਿਯਕਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾਨ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਦੇਵੇ, ਸੋ ਉਸਦਾ ਓਹੋ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਉਪਰ ਬਰਨਿਨ ਹੋਇਆ ਹੈ॥

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਹੈਨ ਪ੍ਰੇਰਕ ਗੁਰੂ ਹੈਨ। ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਲ ਜਗਯਾਸੂ ਨੂੰ ਜੋ ਭ੍ਰਮ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਰਨੀ ਜਾ ਦੀਖਿਆ ਲੈਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦੇ ਹੈਨ। ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਨੇਸਟਾ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ ਹੈਨ ਅਤੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਹੈਨ ਓਹ ਉਸ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੈਨ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਰਨੀ ਜਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹੈਨ॥

ਸੋ ਐਸੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਦਸ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰੀਕਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਘਟਾਨੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਂਦੇ, ਸਗੋਂ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਂਦੇ ਹੈਨ। ਜੀਕੁਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਲੋਕ ਜੋ ਸ਼ਾਹਿਨ ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤ ਹੋਂਦੇ ਹੈਨ; ਸੋ ਓਹ ਸ਼ਾਹਿਨਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਘਟਾਣੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਂਦੇ। ਸਗੋਂ ਵਧਾਉਣੇ ਵਾਲੇ ਹੋਂਦੇ ਹੈਨ। ਸੋ ਜੀਕੁਰ ਸ਼ਾਹਿਨਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਪ ਤਿਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਤੇ ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ ਦਾ ਸਨਬੰਧ ਹੋਂਦਾ ਹੈ। ਈਕੁਰ ਹੀ ਯਾਰਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਮੇਤ ਦਸਾਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਕਲ ਗੁਰਦੀਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਸੋ ਗੁਰਦੀਖਿਆ ਦੇਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਜੋ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੈਨ, ਸੋ ਦਸ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਵਿਚ ਹੋਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੈਨ। ਮੀਨਿਆਂ ਧੀਰਮੱਲੀਆਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਵਿਯਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਂਦੀ। ਸੋ ਗੁਰੂ ਸੰਤ

ਪਾਸੋਂ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਲੈਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਹੁਕਮ ਹੈ ॥

ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੀ ਪਾਸੋਂ ਦੂਜੇ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਤੈਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਿੱਥੋਂ ਲਇਆ ਹੈ। ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਸੀ ਸੋ ਹੋ ਗਇਆ ਹੈ। ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਸਿੱਖ ਦਾ ਕਥਨ--ਇਸ ਕਹਿਣ ਦੇ ਦੋ ਭੇਦ ਹਨ। ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਏਹ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਦੇ ਦਾਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਜੋ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਓਹ ਇਸੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਬਾਹਿਰ ਨਹੀਂ। ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਏਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਓਹ ਕਿਸੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣਾਗਤ ਹੋਕਰ ਦੀਖਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਉਸ ਪਾ ਲਇਆ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਉਹ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਲਫਾੜੀਆ ਹੈ ॥ ਜਾਣੋ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਅਮੋਲਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਗੰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ॥ ਏਹ ਉਸਦਾ ਕਥਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਜੋਕੁਰ ਕੋਈ ਕਹੇ ਦਵਾਈ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਹਾਨੇ ਹੈਨ, ਜੋ ਅਹੰਕਾਰ ਅਭਿਮਾਨ ਅਤੇ ਘੁਮੰਡ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਨਿਉਂਦਾ ॥

ਸੋ ਜੋ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾ ਕੇ ਦੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਮਨਮੁਖ ਅਤੇ ਸਾਕਤ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਕਹਿਆ ਹੈ ॥ ਅਤੇ ਏਹ ਭੀ ਕਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨਮੁਖਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਥਾਂਇ ਨਹੀਂ ਪਉਂਦੀ ॥

ਯਥਾ ਗੁਰ ਬਚਨ

ਮਨ ਮੁਖ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ
ਵਿਣ ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਤ ਨ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥

ਹੋਰ—ਮਨਮੁਖਿ ਵਿਛੜੀ ਦੂਰ ਮਹਲ ਨ ਪਾਇ ਬਲਿ ਗਈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਅੰਤਰਿ ਮਮਤਾ ਕੂੜਿ ਕੂੜਿ ਲਈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ਕੂੜਿ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵੈ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ਵਿਣੁ ਸਤਿ ਗੁਰ ਮਗ ਨ ਪਾਇਆ ॥
ਉਝੜ ਪੰਥਿ ਭ੍ਰਮੈ ਗਾਵਰੀ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਧਕੇ ਖਾਇਆ ॥
ਆਪੇ ਦਇਆ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖਿ ਮਿਲਾਏ ॥
ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਵਿਛੜੇ ਜਨ ਮੇਲੇ ਨਾਨਕ ਸਹਜ ਸੁਭਾਏ ॥

ਹੋਰ—ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਬਦਿ ਨ ਕੀਤੋ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਓਇ ਮਾਨਸ ਜੂਨਿ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਪਸੂ ਢੋਰ ਗਾਵਾਰ ॥
ਓਨਾਂ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਨ ਧਿਆਨੁ ਹੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਪਿਆਰੁ ॥
ਮਨਿਮੁਖਿ ਮੁਏ ਵਿਕਾਰ ਮਹਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥

ਜੀਵਦਿਆ ਨੋ ਮਿਲੇ ਸੁ ਜੀਵਦੇ ਹਰਿ ਜਗ ਜੀਵਨ ਉਰਧਾਰ ।।
ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਸੋਹਿਣੇ ਤਿਤ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰ ॥

ਹੋਰ—ਜਗ ਹਉਮੈ ਮੈਲ ਦੁਖ ਪਾਇਆ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ॥
ਮਲੁ ਹਉ ਮੈ ਧੋਤੀ ਕਿਵੈ ਨ ਉਤਰੈ ਪੂਛਹੁ ਗਿਆਨੀਆ ਜਾਇ ॥
ਮਨਿ ਮੇਰੇ ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
ਮਨੁ ਮੁਖ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰ ਥਕੇ ਮੈਲੁ ਨ ਸਾਕੈ ਧੋਇ ॥

ਹੋਰ—ਇਕ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਸਾਕਤਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰ ॥
ਧੁਰਿ ਹੋਵਨਾ ਸੋ ਹੋਇਆ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਨ ਹਾਰ ॥

ਸੋ ਓਹ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਣਾ ਸੀ ਸੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਏਹ ਕਿ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇਆ ॥ ਸੋ ਏਹ ਝੂਠ ਹੈ ॥ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਇਤਨਾ ਹੀ ਜਗਿਆਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਇਕ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸਰਣੀ ਜਾਣਾ ॥ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸਰਣੀ ਜਾਕੇ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹਣੀ ਹੈ ਉਹ ਕੇਵਲ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ।। ਜੀਕਰ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਹੇ ਤੇ ਮੁਖ ਨਹੀਂ ਮਿਠਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਅਤੇ ਅਗਨਿ ਅਗਨਿ ਕਹੇ ਤੇ ਸੀਤ ਨਹੀਂ ਬਿਨਸਦਾ। ਆਦਿ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਜੰਤ ਏਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ॥ ਸਗੋਂ ਏਹੁ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸਰਣੀ ਗਇਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰਵਣ ਮੰਨਿਨ ਨਿਧਯਾਸਨ ਸਾਖਿਆਤ ਏਹ ਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਦਿ ਸਾਧਨ ਸ੍ਰਵਣ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰਵਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਠਨ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ॥ ਸੋ ਤਾਤ ਪ੍ਰਜ ਏਹ ਕਿ ਜਦ ਸਤਿ ਗੁਰ ਤ੍ਰੁਸ (ਪ੍ਰਸੰਨ) ਹੋਕਰ ਨਾਮ ਅਰਥਾਤ ਬਖਸ਼ਣ ਤਦ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਆਂਵਦਾ ਹੈ ॥

ਯਥਾ ਗੁਰ ਬਚਨ

ਤ੍ਰੁਸ ਦਿਤੀ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਘਟੈ ਨਾਹੀ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਕਿਸੈ ਦੀ ਘਟਾਈ ॥

ਹੋਰ—ਤ੍ਰੁਸ ਦਿਤਾ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਧਨ ਸਚੁ ਅਖੁਟ ॥
ਸਭ ਅੰਦੇਸ ਮਿਟਿ ਗਏ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਛੁਟ ॥

ਹੋਰ—ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਖਿਆ । ਇਤਿ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬਚਨ ॥
ਜੋ ਦੀਖਿਆ ਦੁਵਾਰਾ ਪੂਰਨ ਹੋਂਦੇ ਹੈਨ ॥

ਤਾਤ ਪ੍ਰਜ ਏਹ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਮ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਤਦ ਤਕ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ॥ ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਦੀਖਿਆ ਲਏ ਬਿਨਾ ਐਵੇਂ ਹੀ ਸੁਣੇ ਸੁਣਾਏ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰੰਥ ਅਥਵਾ ਪੋਥੀ ਥੀਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਸਮਝ ਲਏ ਉਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬਚਨ ਹੈਨ ॥
ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਨ ਚੇਤਨੀ ਮਨਿ ਅਪਣੈ ਸੁਚੇਤ ॥ ਛੁਟੇ ਤਿਲ ਬੂਆੜ ਜਿਉ ਸੁੰਞੇ ਅੰਦਰਿ ਖੇਤ ।
ਖੇਤੈ ਅੰਦਰਿ ਛੁਟਿਆ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਉ ਨਾਹ ॥ ਫਲੀਅਹਿ ਫੁਲੀਅਹਿ ਬਪੁੜੇ ਭੀ ਤਨਿ ਵਿਚ ਸੁਆਹ ॥

ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ

ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਮੁਕਾਮ	ਦੀਵਾਨ
1. ਦਮਦਮਾ ਤੇ ਅੰਗੀਠਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ (ਹਿਮਾਚਲ)	1) ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਰਾਤ 2) ਹਰ ਤਰੋਤਸੀ 3) ਸਾਲਾਨਾ ਜਨਮ ਦਿਵਸ 15 ਚੇਤਰ ਜਦੋਂ 150--200 ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।
2. ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ	ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	1) ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ। 2) ਹਰ ਬੁਧਵਾਰ 3) ਜਨਮ ਦਿਵਸ 15 ਚੇਤਰ 150–200 ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ
3. ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਤੇਗ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	1) ਨਿਤ ਸ਼ਾਮ ਕਥਾ 2) ਹਰ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਰਾਤ ਦੀਵਾਨ 3) ਜੇਠ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
4. ਧਰਮਸਾਲਾ ਮਾਤਾ ਨਰੈਣ ਦੇਵੀ ਜੀ	ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਸਾਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
5. ਤਪੋ ਅਸਥਾਨ	ਪਿੰਡ ਕੱਟਲਾ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
6. ਅਸਥਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਮਹਿਬੂਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਰ	ਗੁਰੂ ਸਰ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	1) ਹਰ ਮਗਲਵਾਰ 2) ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ ਜੂਨ ਵਿਚ 13 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਭੋਗ
7. ਨਾਨਕ ਸਰ	ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
8. ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਮਾਤਾ ਨਰੈਣ ਦੇਵੀ ਜੀ	ਭੜੋਲੀਆਂ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਨਿੱਤ ਸੰਗਤ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ

ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਮੁਕਾਮ	ਦੀਵਾਨ
9. ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ	ਸਲੋਹ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
10. ਅਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਂਰੀ ਜੀ	ਗੁਰਪਲਾਹ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
11. ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ	ਪੌਲੀਸ ਥਾਣਾ ਨੂਰਪੁਰ ਬੇਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲਾ ਰੋਪੜ ਪੰਜਾਬ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ।
12. ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਗੁਣਾ ਚਤੈਰ ਜਿਲਾ ਜਲੰਧਰ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
13. ਦਮਦਮਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਮਲਸੀਹਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ	1) ਹਰ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਲੰਗਰ।
14. ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਖਣੀ ਕੀ ਸਰਾਇ	ਦਖਣੀ ਕੀ ਸਰਾਇ ਡਾ: ਜਹਾਂਗੀਰ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ	ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ
15. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	1) ਹਰ ਦਸਵੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਤੇ ਦੀਵਾਨ 2) ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਗਮ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।
16. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਜੋਧਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਨਿਤ ਦੋ ਵੇਲੇ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
17. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਖੰਡੂਰ ਜ਼ਿਲਾ ਲਧਿਆਣਾ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
18. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਕਦੇ ਕਦੇ ਦੀਵਾਨ
19. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਕਿਲਾ ਰਾਏਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਮੁਕਾਮ	ਦੀਵਾਨ
20. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਅਖਾੜਾ ਤਹਿ, ਜਗਰਾਉਂ ਜ਼ਿ: ,,	ਨਿਤ ਦੋ ਵੇਲੇ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ।
21. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਮਲੌਦ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
22, ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਨਾਭਾ ਸ਼ਹਿਰ	ਸਲਾਨਾ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਚੇਤਰ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।
23. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਜੰਡਾਲੀ ਕੁਹਾੜਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
24. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਮੇਦਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ
25. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਠੱਕਰਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਸੰਗਤਾਂ ਜੋਗ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।
26. ਦਮਦਮਾ ਅਸ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਦੁਗਰੀ ਲੁਧਿਆਣਾ	,, ,, ,,
27. ਸਮਾਧ ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਢਾਬ ਵਸਤੀ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1) ਹਰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਦੀਵਾਨ 2) ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ । ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ
28. ਟਾਹਲੀ ਵਾਲਾ ਅਸਥਾਨ ਟਿਕਾ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪਿੰਡ ਟਾਹਲੀਵਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜ਼ਲਕਾ (ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ)	ਸਾਲਾਨਾ ਦੀਵਾਨ
29. ਦੀਵਾਨ ਖਾਨਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਹਰ ਹੋਲੇ ਮਹਲੇ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ ।
30. ਜੋਤ ਅਸਥਾਨ ਦੇਵੀ ਜੀ	ਕਿਲੇ ਵਿਖੇ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ	ਅਖੰਡ ਜੋਤ ਸਦਾ ਜਗਦੀ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਦੋ ਵੇਲੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ।

ਆਰਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ

(ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਮ੍ਰਜਾਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚੋਂ)

ਹਮ ਕੀਰੇ ਕਿਰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨਾਈ ਕਰ ਦਯਾ ਪ੍ਰਗਾਸ।

ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖ ਦਿਯਾਲਾ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੋਪਾਲਾ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ ਜਦ ਅਸੀਂ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਵਨ ਲਗੇ ਜਿਥੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੰਗਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਸੰਕਾਵਾਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾਕੇ ਵ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ਵਾ ਉਲਟ ਹੈ ਵਾ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਹੈ। ਅਸਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਠਹਿਰੋ ਭਾਈ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਈ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ ਜੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੀਵਾ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿਲਾਂਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਦਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਜੋਤਾਂ ਵਾ ਦੀਵੇ ਕਿਥੇ ਖੰਡਨ ਕੀਤੇ ਹੈਂ ਨ ਕਿਥੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਤਾਂ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਰਤੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ। ਔਰ ਇਸਤਰਾਂ ਵਰਨਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

[ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲ ਰਵਿ ਚੰਦ ਦੀਪਕ ਬਨੇ]

ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਿਨਾਂ ਵਡਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਆਰਤੀ ਦਾ ਥਾਲ ਵਡਾ ਹੈ ਗਗਨ ਵ ਅਕਾਸ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਦੀਵੇ ਵ ਜੋਤਾਂ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਹਨ। ਸੁਣੋ ਭਾਈ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਣੋ ਇਹ ਆਰਤੀ ਬੈਰਾਠ ਸਰੂਪ ਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾਵਨੀ ਛਡੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੇ ਚੌਰ ਕਰਣਾ ਵੀ ਛਡਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸੇ ਆਰਤੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਵਣ ਚੌਰ ਕਰੇ। ਅਗਰ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਜੋਤਾਂ ਜਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪਵਨ ਦੇਵਤਾ ਚਵਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਸੋ ਭਾਈ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ ਉਹ ਆਰਤੀ ਬੇਰਾਠ ਸਰੂਪ ਦੀ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਔਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਅ ਰਤੀ ਵਿਚ ਇਸਤਰਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ—

[ਧੂਪ ਦੀਪ ਘਿਰਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ ਵਾਰਨੇ ਜਾਉ ਸੁਆਮੀ ਕਮਲਾ ਪਤੀ]

[ਸ੍ਰੀ ਅਸਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰ ਮੈਨ ਕਹਿਯੋ ਸਭ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨਿਯੋ]

[ਸਰਨ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖੁ ਦਇਆਲਾ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗਪਾਲਾ]

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਆਦਿਕ ਇਸਟ ਪਦਾਰਥੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨੀ। ਆਰਤੀ ਦੀ ਰਸਮ ਕੌਮੀ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਗਤ ਜਿਤਨੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸਰਗੁਣ ਇਸਟ ਪੂਜਯ ਪਦਾਰਥ ਮੰਨੇ ਹਨ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮ੍ਰਜਾਦਾ ਹੈ ਦੀਪ, ਗੰਧ, ਧੂਪ, ਦੀਪ ਨਈਵੇਦ ਇਨਾ ਪੰਚਾ ਪਦਾਰਥ ਕਰ ਇਸਟ ਦੇਵ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥ ਬਿਧੀ ਪੂਰਵਕ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ਆਰਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮੋਹ ਬਿਬੇਕ ਦੇ ਯੁਧ ਵਿਚ ਇਸ ਪੰਚ

ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਭੀ ਬਿਬੇਕ ਦੀ ਸੈਨਾ ਸੂਰਮਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਕ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਕ ਆਰਤੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੈ, ਸੋ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਅਤ੍ਰਗਤ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਇਸਟ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਭੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਰਤੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਭੀ ਹਨ। ਸੋ ਆਰਤੀ ਦਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕੌਮੀ ਰਸਮ ਹੋਣੇ ਕਰ ਇਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਰਤੀ ਦਾ ਪੜਨਾ ਆਪ ਆਪਣੇ ਪੰਥ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਮੂਜਬ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਇਸਟ ਦੇਵ ਦੀ ਉਪਮਾ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੋ ਸਿਖ ਪੰਥ ਭੀ ਜੋ ਕੌਮ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੀ ਹੈ। ਅਰਚਾਰ ਸਰਗੁਣ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥ ਇਸਟ ਮੰਨੇ ਹਨ। 1) ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ, ਮਸਤ੍ਰ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ, ਸਤ ਪੁਰਸ਼ ਮਹਾਤਮਾ, ਸੰਤ ਜਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੌਥੇ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥ ਤਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਸਤਪੁਰਸ਼ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਓਹ ਪੂਜਯ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਪਹਿਲੇ ਤੀਨ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥ ਸਰਬ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੋਣੇ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਪੂਜਣ ਯੋਗ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਸਿਖ ਧਰਮ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਤਥਾ ਅਸਤ੍ਰਾਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਹੈ।

ਆਰਤੀ ਕਰਨਾ ਗੰਧ ਪੁਸ਼ਪ ਧੂਪ ਦੀਪ ਆਦਿਕ ਪੰਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕਰ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਤੀ ਪੜਣ ਵਿਚ ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲ, ਨਾਮ ਤੇਰੋ ਆਰਤੀ, ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ, ਤਥਾ ਸੁਨ ਸੰਧਿਆ, ਇਹ ਬਾਣੀ ਪੜਨੇ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ ਅਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਅਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਗਉਤੀ ਦੀ ਉਪਮਾਂ ਦੀ ਬਾਣ: ਪੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਪੜਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਦਾ ਬੜੇ ਤੋਂ ਬੜਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵ ਤਾਂ ਹਿੰਦ ਦੇਸ ਵਿਚ ਆਰਤੀ ਦੀ ਹੀ ਰਸਮ ਹੈ।

ਜੈਸੇ ਕਟੋਚੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਤਵਾਰੀਖ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਲਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਅੰਡਰੇਸ (ਮਾਨ ਪੱਤਰ) ਦੇਣ ਦੀ ਰੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਗਟ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮਾਨ ਆਦਰ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਾਂ ਲਈ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਂਦੀ ਅ ਈ ਹੈ ਠੀਕ ਹੈ ਆਰਤੀ ਕਰਨਾ ਪਾਪ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁੰਨਯ ਕਰਮ ਹੈ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ

ਏਹ ਸ਼ੰਕਾ ਨਾ ਹੋਏ ਕਿ ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲ ਆਦਿਕ ਬਾਣੀ ਪੜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਧਰ ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਦੀ ਆਰਤੀ ਸਾਜਦੇ ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਆਪੋ ਵਿਚ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ, ਸੋ ਇਸਦੀ ਬਿਵਸਥਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ ਸੋ ਦੋਨੋਂ ਠੀਕ ਹਨ। ਗੁਰਮਤ ਵਿਚ ਸਰਗੁਣ ਭੀ ਅਤੇ ਨਿਰਗੁਣ ਭੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਭਾਵਨਾ ਕਰ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਦੀ ਆਰਤੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਇਕ ਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕਰ ਪ੍ਰਤੱਖ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕ ਇਕ ਜੇਸੀ ਪੂਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਦੋਆਂ ਦੀ ਇਕਠੀ ਹੀ ਆਰਤੀ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਪੰਥਾਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਇਹ ਉਤਮ ਰੀਤੀ ਕੇਵਲ ਸਿਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ।

ਦੀਪਕ ਵਿਧਾਨ

ਆਰਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਘ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦੀਪਕ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਤਿਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਚਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਿੰਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਚਾਵਾਂ ਸਮੇਂ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲਣੇ ਜੈਸੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਉ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਅਜ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ (ਘੀ ਕੇ ਚਰਾਗ) ਜਲਾਓ। ਸੋ ਜਿਥੇ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਬਲਣ ਉਥੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਚਾਉ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਮ ਤੇ ਸੋਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇਕਰ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨੇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਦੇ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇ ਕਰ ਆਰਤੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮਾਤਮ ਸਮੇਂ ਦੇ (ਸੋਗ) ਗਮੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਚਿਨ੍ਹ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸਮੇਂ ਜਰੂਰ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇ ਕਰ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਠੀਕ ਹੈ।

ਕੇਸਰ ਆਦਿਕ ਗੰਧ ਦੇ ਤਿਲਕ ਦਾ ਵਿਧਾਨ

ਕੇਸਰ ਆਦਿਕ ਗੰਧ ਦੇ ਤਿਲਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਟਿਕਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਵਡਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਚਿਨ੍ਹ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਿਲਕ ਹੋਣੇ ਕਰ ਹੀ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਗਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਵਲੋਂ ਮਹੰਤਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਤ ਆਦਿਕ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਤਿਲਕ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਚੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੁਸ਼ਪ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨ

ਪੁਸ਼ਪ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਕਰ ਭੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਦਵੀ ਦੇ ਜੋ ਲਾਇਕ ਹੋਵੇ ਉਸ ਪਦਵੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਰੂਢਤਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਲੋਕਕ ਪ੍ਰਮਾਨ ਇਹ ਭੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਰਸਮ ਹੈ ਕਿ ਭਈ ਇਸ ਲਿਖਤ ਪਰ ਫੂਲ ਚਾੜ੍ਹ ਜਿਸ ਦਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ਲਿਖਤ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਗਲ ਦੇ ਮੰਨ ਕੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਪਰ ਫੂਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਛ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਧੂਪ ਧੁਖਾਉਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨ

ਸੁਗੰਧੀ ਆਦਿਕ ਧੂਪ ਦਾ ਧੁਖਾਉਣਾ ਭੀ ਉਤਸਾਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਚਿਹਨ ਹੈ ਤਥਾ ਨਾਲ ਹੀ ਪਵਣ ਦੀ ਸ਼ੁਧੀ ਦਾ ਉਪਾਉ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਲੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਵਾਸਾਂ

ਕਰਕੇ ਮੰਦਰ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਪਵਨ ਜੂਠੀ ਅਸ਼ੁਧ ਅਤੇ ਅਰੋਗਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧੂਪ ਧੁਖਾਉਣ ਕਰ ਓਹ ਪਵਨ ਸ਼ੁਧ ਹੋ ਕਰ ਸੁਚਤਾ ਅਤੇ ਅਰੋਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਥਾ ਹਿਰਦਾ ਕਮਲ ਖਿੜ ਆਂਵਦਾ ਹੈ।

ਨਈਵੇਦ ਦਾ ਵਿਧਾਨ

ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਆਦਿਕ ਨਈਵੇਦ ਜੋ ਸੰਗਤ ਦੇ ਮੁਖ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਿਸਕਰ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਦਾ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਬਾਲ ਤੋਂ ਬਿਰਧ ਪ੍ਰਜੰਤ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਖ ਪਵੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਅਮੋਲਕ ਪਦਾਰਥ ਸੁਬਾਨ ਕੁਲੀ ਹੈ। ਸੋ ਸਰਬ ਦੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਸਰਬ ਦਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਉ ਸਰਬ ਦੇ ਆਤਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਤਾਂਤੇ ਨਈਵੇਦ ਅਰਥਾਤ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੀ ਦਾ ਹੈ। ਗੰਧ, ਪੁਸਪ. ਧੂਪ, ਦੀਪ, ਦੇਹ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਈਵੇਦ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੰਧ, ਪੁਸ਼ਪ, ਧੂਪ, ਦੀਪ ਆਦਿਕਾਂ ਕਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਦਿਕ ਇਸਟ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਦੀ ਬਿਧ

ਧੂਪ, ਦੀਪ, ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ ਥਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀਪਕ ਜਗਾਉਣਾ ਧੂਪ ਧੁਖ ਉਣਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਆਰਤੀ ਦਾ ਥਾਲ ਫੜ ਕੇ ਖੜਾ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਆਰਤੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਹੋਵੇ—ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲ, ਨਾਮ ਤੇਰੋ ਆਰਤੀ, ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ, ਸੁਨ ਸੋਧਿਆ ਇਹ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਆਰਤੀ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨੀ, ਸੰਖਨ ਦੀ ਧੁਨ ਇਹ ਸਵੱਯਾ ਪੜਨਾ, ਇਸ ਸਵੱਯੇ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਸੰਖਨ ਕੀ ਅਤੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਧੁਨਿ ਕਰਨੀ ਫੂਲਾਂ ਦੀ ਬ੍ਰਖਾ ਬਰਸਾਨੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਰੁਮਾਲ ਪਰ ਹੀ ਮਸਤਕ ਪਰ ਕੇਸਰ ਦਾ ਤਿਲਕ ਕਰਨਾ। ਸੋ ਜੈਸੇ ਆਰਤੀ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ ਆਰਤੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਬੈਠ ਜਾਏ।

ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਹੋ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇ। ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਭੇਟ ਹੋ ਕਰ ਬਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਹੋ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਰਤੀ ਦਰਸਾਈ ਜਾਏ। ਅਤੇ ਤਿਲਕ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਰੂਪਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰੂਪਤਾ ਤੇ ਬੜਾ ਆਦਰ ਮਾਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ—

"ਇਕ ਸਿਖ ਦੋਇ ਸਾਧਸੰਗ ਪੰਜੀ ਪਰਮੇਸੁਰ"

ਅਰਥਾਤ ਇਕੇਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਖ ਹੈ, ਜੇ ਦੋ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜ ਇਕਤਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਹੁਤ ਸੰਗਤ ਜੁੜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸੋ ਆਰਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭੀ ਹਿਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਆਰਤੀ ਦਾ ਦਰਸ਼ ਸਗਤ ਨੂੰ ਕਰਾਉਣਾ ਤਥਾ ਤਿਲਕ ਕਰਨਾ ਏਹ ਮਾਨੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਮਗਰੋਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਗੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚੋਂ ਭੇਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜੋ ਆਰਤੀ ਦਾ ਦਰਸ ਕਰਾਏ ਹਥ ਜੋੜ ਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਦਰ ਦੇਵੇ ਤਥਾ ਹੀ ਤਿਲਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਭੀ ਆਦਰ ਦੇਵੇ। ਆਰਤੀ ਦੀ ਜੋਤ ਪਰ ਹਥ ਫੇਰ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਮਲਨ ਬਾਬਤ ਇਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਦਸਣ ਦਾ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸਾਰ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਲਪਟਾਂ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੀ ਤੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਉਸ ਸਮਾਨ ਅਗਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਜਵਲਤ ਅਗਨੀ ਦਾ ਆਪੋ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਆਰਤੀ ਸਮੇਂ ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਨੀ ਦਾ ਉਚਾਰ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਬਾਹਿਰ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀ ਸਾਮਾਨ ਅਗਨੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਸ ਸਬਦ ਬਾਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਕਰ ਆਰਤੀ ਦੀ ਜੋਤ ਵਾਲੀ ਵਿਸੇਸ਼ ਸ਼ੁਧ ਅਗਨੀ ਨੂੰ ਪੁਚਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਗਨੀ ਵਿਚ ਆਕਰਖਣ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਉਸ ਪਰਭਾਵ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਹੀ ਹੈ ਇਧਰ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿਚ ਉਦਕਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀਦੀਆਂ ਲਪਨਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਹਥ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਵਿਚ ਆਕਰਖਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮਿਸਮਰੇਜਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵਰਤੀਆਂ ਨੇ। ਸੋ ਆਰਤੀ ਪਰ ਹਥ ਫੇਰਨ ਕਰ ਇਹ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਤ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਕਤਰ ਹੋਏ ਵਿਚ ਹਥਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥਲੀਆਂ ਬਾਣੀ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਮੂੰਹ ਪਰ ਮਲਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਮੁਖੜੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਂਦਾ ਹੈ।

ਧੂਪ ਦੀਪ ਘ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ

ਘ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਹੈ ਘਿਉ ਦਾ। ਸਾਜ ਜਿਸਤਰਾਂ ਥਾਲ ਵਿਚ ਜੋਤ ਸਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਏ, ਘਿਰਤ ਸਾਜ ਆਰਤੀ ਪਿਛੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਸੋਗ ਦਾ ਚਿਨ੍ਹ ਹੈ। ਅਗਰ ਜੋਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵ ਗੁਰ ਆਸ਼ੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਂਦੀ ਤਾਂ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਵਨ ਕਰਨਾ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਉਂ ਹੁਕਮ ਦੇਂਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਓ। ਉਸ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਜੋਤ ਜਗਾਓ ਵ ਬਾਲੋ, ਜੋਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਬਾਬਾ ਅਮਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸਪੁੱਤਰ ਟਿਕਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ)

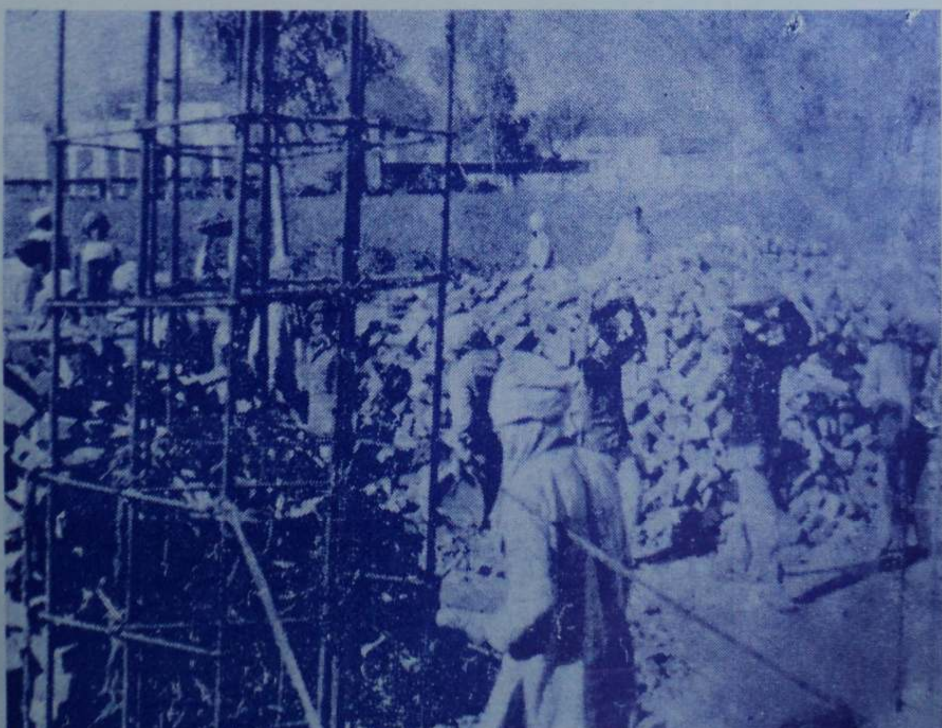

ਅਸਥਾਨ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਅਮਾਰਤ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਉਢੀ, ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ੧੦ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ।

ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਉਢੀ, ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ; ੧੯ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਸ਼ੁਰੂ, ਸੰਗਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ

ਸੋ ਭਾਈ ਸ਼ੰਕਾ ਵਾਦੀ ਸਜਨੋ ਅਗ੍ਰ ਆਰਤੀ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਕੇ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਜਦ ਸ਼ਸਰਾਮ ਵਿਚ ਚਾਚਾ ਫਗੂਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮਨੈ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਅਤੇ ਰਾਏਕੋਟ ਵਾਲੀ ਰਾਣੀ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਦੇ ਉਧਾਰਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹਨ। ਤਾਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਉਸੇ ਵਕਤ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਂਦੇ ਕੇ ਦੀਵੇਂ ਬਾਲਣੇ ਵ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾ ਕੇ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਪ੍ਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਆਰਤੀ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾ ਕੇ ਕਰਨੀ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵ ਗੁਰੂ ਆਸੇ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਇਤਹਾਸ ਵ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਤਖ਼ਤ ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਥਾਲ ਵਿਚ ਜੋਤਾਂ ਸਜਾ ਕੇ ਵ ਜਗਾਕੇ ਆਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਭਾਈ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਸਜਨੋ ਅਗ੍ਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਜੋਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਗਾਵਨ ਦੇ ਆਰਤੀ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇ ਯਾ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇ ਦਸਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਵ ਖੇਚਲ ਕਰਨੀ ਸੇਵਕ ਅਤੀ ਧਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗਾ।

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸੰਤ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਸਭ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾਕੇ ਥ ਲ ਵਿਚ ਸਜਾਕੇ ਆਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰ ਸ਼ੰਕਾਂਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੇਹੜੀ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਇਨਾਂ ਤੇ ਛਾਯਾ ਪਈ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਮਸਜਿਦ ਵਾਂਗੂ ਸੁਨਸਾਨ ਹੀ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਵ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲ

ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਉਢੀ, ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ, ੧ੳ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ

ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ।

ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪੈ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਨੀਂਹਾਂ ਭਰੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੰਮ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਸੰਗਤਾਂ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮਾਇਆ ਘਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਕਾਰਜ ਛੇਤੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੁਲ ਖਰਚਾ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਸੇਠ ਕੁੰਦਨ ਦਾਸ ਬੰਬਈ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਈ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੈ ਪਰ ਸੇਠ ਜੀ ਵਰਗੀ ਦਰਿਆ-ਦਿਲੀ ਨਹੀਂ। ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਸੇਠ ਸੇਵਾਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਘਲਣਗੇ।

ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਨਕ

ਵਲੋਂ : ਸੇਵਾ ਰਾਮ 'ਨਾਰੰਗ' (Los Angles USA)

ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਜਦ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਸਹਿ ਸਹਿ ਅਤ ਦੁਖੀ ਤੇ ਡਾਢੀ ਲਾਚਾਰ ਹੋਈ।
ਸਾਰੇ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇਵਤੇ ਪਰਖ ਬੈਠੀ ਕਿਧਰੋਂ ਮਿਲੀ ਧਰਵਾਸ ਨਾ ਮਿਲੀ ਢੋਈ।
ਬੜੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਸਮਝ ਬੈਠੀ ਮੇਰੇ ਬਚਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਉਪਾ ਕੋਈ।
ਦਿਸਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾਣ ਵਾਲਾ ਢਾਈਂ ਮਾਰ ਕੇ ਤੇ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋਈ।
ਅਚਨ ਚੇਤੀ ਮਰ ਅਕਾਸ਼ੋ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਛੇਤੀ ਆਵੇਗਾ ਜਗਤ ਦਾ ਪੀਰ ਨਾਨਕ।
ਰੂਹਾਂ ਸੜਦੀਆਂ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਕਰਸੀ ਸਤਿਨਾਮ ਦੀ ਦੇਹ ਅਕਸੀਰ ਨਾਨਕ।
ਪਿਆਰੀ ਕਤਕ ਦੀ ਪੁਨਿਆ ਧੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਤੇਰੇ ਵਾਰ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਸੰਸਾਰ ਆਇਆ।
ਦੀਨ ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਗਮਖਾਰ ਆਇਆ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪ ਕਰਤਾਰ ਆਇਆ।
ਅੰਧੇਰਾ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਜਗ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਇਆ, ਸੂਰਜ ਸਚ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਸੁਆਰ ਆਇਆ।
ਬੇੜੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਡਗਮਗਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਚਪੂ ਲਾ ਕੇ ਕਰਨ ਪਾਰ ਆਇਆ।
ਵਡੇ ਵਡੇ ਜ਼ਾਲਮ ਆਕੜਖਾਨ ਸਾਰੇ ਆ ਕੇ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਿਧੇ ਤੀਰ ਨਾਨਕ।
ਸਜਣ ਠਗ ਵਰਗੇ ਪਲ ਵਿਚ ਸਿਧੇ ਹੋ ਗਏ ਚਰਨ ਛੋਹ ਕੇ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ਨਾਨਕ।
ਅਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਤੂੰ ਸੰਸਾਰ ਤਾਈਂ ਸਬਕ ਏਕਤਾ ਵਾਲਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ।
ਸਤ ਨਾਮ ਦੀ ਘੁਟੀ ਪਿਲਾ ਕੇ ਤੇ ਦੂਈ ਦੂਵੈਤ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਾਇਆ ਸੀ।
ਕਢ ਕੇ ਦਿਲਾਂ ਚੋਂ ਸਭ ਦੇ ਈਰਖਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਲ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ।
ਕੀ ਲਿਖ ਕੇ ਦਸਾਂ ਉਪਕਾਰ ਤੇਰਾ ਦੁਖੀ ਭਾਰਤ ਤੂੰ ਸੁਖੀ ਕਰਾਇਆ ਸੀ।
ਹਿੰਦੂ ਸਿਖ ਮੁਸਮਲ ਤੇਰੇ ਮੁਰੀਦ ਬਨ ਗਏ ਸੁਣੀ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਤੇਰੀ ਤਕਰੀਰ ਨਾਨਕ।
ਰੀਠੇ ਮਿਠੇ ਹੋਏ ਫਨੀਅਰ ਗਏ ਮੋਹੇ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਨਕ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇਖਿਆ ਸੈਕਾਬੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਮਕਾ ਵਾਂਗ ਭੰਬੀਰੀ ਭੁਆ ਰਿਹਾ ਸੈਂ।
ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਕਿਧਰੇ ਪੋਚ ਕੇ ਤੇ ਕੰਧਾਂ ਘੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਦੁੜਾ ਰਿਹਾ ਸੈਂ।
ਕਿਧਰੇ ਅਪੜ ਕੇ ਤੂੰ ਪੁਠੋਹਾਰ ਅੰਦਰ ਪਥਰ ਮੋਮ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜੇ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੈਂ।
ਸੁਕੇ ਕਿਕਰਾਂ ਤੇ ਰੈਹਮਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਕੇ ਲਡੂ ਪੇੜਿਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਸਾ ਰਿਹਾ ਸੈਂ।
ਤੇਰੇ ਮੁਖੜੇ ਦੀ ਝਲਕ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਤੇਰਾ ਸਿਖ ਬਣਿਆ ਬਾਬਰ ਮੀਰ ਨਾਨਕ।
ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਚਰਨੀ ਢਹਿ ਪੈਂਦੇ ਜਦੋਂ ਦੇਖਦੇ ਸ਼ਕਲੇ ਮੁਨੀਰ ਨਾਨਕ।
ਆ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਆਵੇ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਾਲਾ ਫਿਰ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਕੇ।
ਆਪੋ ਵਿਚ ਪਏ ਲੜਦੇ ਸਿਖ ਤੇਰੇ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਹਨ ਬੈਠੇ ਵਿਸਾਰ ਮੁੜ ਕੇ।
ਭੈੜੀ ਫੁਟ ਨੇ ਸ਼ਾਨ ਵੈਰਾਨ ਕੀਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਤੇ ਕਰ ਇਕ ਸਾਰ ਮੁੜ ਕੇ।
ਬੇੜੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫਿਰ ਪਈ ਡੋਲਦੀ ਏ ਨਾਮ ਚਪੂ ਲਾ ਕੇ ਕਰ ਦੇ ਪਾਰ ਮੁੜ ਕੇ।
ਸ਼ਾਨ ਸੁਵਰਗ ਦੇ ਲਖਾਂ ਦਾ ਚਾਹ ਕੋਈ ਨੀ ਤੇਰੀ ਗੋਦੜੀ ਦੀ ਜੇ ਲਭੇ ਲੀਰ ਨਾਨਕ
ਨਾਰੰਗ ਹੋਵਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਰਵੇ ਅਖਾਂ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਨਕ।

22 ਸਾਲ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਵੇਲੇ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਦੇ ਤਰਲੇ

ਤੁਰਨ ਲਗੇ ਸਉ ਜਗਤ ਉਧਹਾਰ ਦੇ ਲਈ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਕਰਦੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤਰਲੇ ।
ਤਕ ਵੀਰ ਜੀ ਤੇਰੇ ਲਾਲ ਪੁਤ੍ਰ ਰੋ ਰੋ ਕਰਦੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਤਰਲੇ ।
ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਵਲ ਤੂੰ ਵੇਖ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਰਦੀ ਦਾਤਾਰ ਤਰਲੇ ।
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਵੀਰਾ ਸਾਡਾ ਕੌਣ ਵਾਲੀ ਤਾਹੀਓਂ ਆਏ ਹਾਂ ਕਰਨ ਕਰਤਾਰ ਤਰਲੇ ।
ਰਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਹੀ ਜਾ ਨਾ ਛੋੜ ਵੀਰਾ ਅਸੀਂ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਝਲ ਨਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ।
ਜਿਵੇਂ ਈਦ ਦੇ ਚੰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਤਿਵੇਂ ਰਾਹ ਤੇਰਾ ਅਸੀਂ ਤਕਦੇ ਹਾਂ ।

ਧੰਨ ਸੀ ਜਿਗਰ ਤੇਰਾ ਇਹ ਜੁਆਬ ਦਿਤਾ ਭੈਣ ਮੋਹ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਚ ਫਸਾ ਨਾਹੀ ।
ਜੇਹੜੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਦਿਤੀ ਮੈਨੂੰ ਰੋੜਾ ਉਸ ਵਿਚ ਤੂੰ ਅਟਕਾ ਨਾਹੀ ।
ਖਲਕਤ ਹਉਮੈ ਦੀ ਅਗ ਵਿਚ ਸੜ ਰਹੀ ਏ ਜਿਸ ਦੀ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਾਹੀ ।
ਬੇੜੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਰੁੜਦੇ ਠਲਣੇ ਹਨ ਬਿਨਾ ਜਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਾਹ ਨਾਹੀ ।
ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਉਣਾ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰਤਾਰ ਸੁਣਾ ਦਿਤਾ ।
ਬੇੜੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਡੁਬਦੇ ਤਾਰ ਨਾਨਕ ਐਸੇ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਠਾ ਦਿਤਾ ।

ਮੈਂ ਭੈਣ ਜੀ ਫਿਰ ਕੇ ਜਗਤ ਸਾਰਾ ਵਿਗੜੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਤਾਈਂ ਸਵਾਰਨਾ ਹੈ ।
ਅਜ ਰੀਠਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮਿਠਾ ਕਰਨਾ ਕਿਧਰੇ ਸਪ ਫਨੀਅਰ ਜਾ ਕੇ ਤਾਰਨਾ ਹੈ ।
ਕਿਧਰੇ ਜੇਲ ਦੀਆਂ ਚਕੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਤੇ ਬਾਬਰ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਾਨ ਨਿਵਾਰਨਾ ਹੈ ।
ਸਤਿਨਾਮ ਦੀ ਘੁਟੀ ਪਿਲਾ ਕਿਧਰੇ ਚੋਰਾਂ ਠਗਾਂ ਦੇ ਤਾਈਂ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ ।
ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਬਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜੇ ਨਾਲ ਠਲਕੇ ਮਾਣ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਦਾ ਦੂਰ ਕਰਸਾਂ ।
ਲਹੂ ਕਢ ਕੇ ਭਾਗੋ ਦੇ ਪੂੜਿਆਂ ਚੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਣ ਤਾਈਂ ਚਕਨਾ ਚੂਰ ਕਰਸਾਂ ।

ਪਰ ਬੇਬੇ ਬਚਨ ਇਕ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਦੇਵੇਂਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਆਸਾਂ ਤਕ ਤੋੜ ਨਿਭਾਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ।
ਸਚੇ ਦਿਲੋਂ ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਯਾਦ ਕਰਸੇਂ ਉਨਾਂ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ।
ਭਾਵੇਂ ਅਖੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਡਾ ਦੂਰ ਹੋਸਾਂ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਚੋਂ ਦੂਰ ਨ ਜਾਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ।
ਤੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਜੇਹੜੀ ਮੁਰਾਦ ਹੋਸੀ ਮਨ ਮੁਰਾਦ ਉਹ ਪੂਰੀ ਕਰਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ।
ਲਉ ਭੈਣ ਜੀ ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ਬੋਲੋ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰ ਆਪ ਟੋਰੋ ।
ਜੇਹੜਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹੈ ਰਾਖਾ ਵਾਂਗ ਡੋਰ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ ਛੋੜੋ ।

ਇਕ ਦਿਨ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਂਦੀ ਭੈਣ ਤਾਈਂ ਅਚਨ ਚੇਤੀ ਇਹ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ।
ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਅਜ ਪੂਰੇ ਲੰਘ ਗਏ ਹਨ ਨਹੀਂ ਵੀਰਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਾਲ ਆਇਆ ।
ਰਾਹ ਤਕ ਤਕ ਕੇ ਅਖੀਆਂ ਪਕ ਗਈਆਂ ਨਾ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਆਲ ਆਇਆ ।
ਜੇਕਰ ਅਜ ਭੀ ਵੀਰ ਨਾ ਮਿਲੇ ਆ ਕੇ ਤਾਂ ਸਚ ਜਾਣੋ ਮੇਰਾ ਕਾਲ ਆਇਆ ।
ਪੁਜ ਗਈ ਭੈਣ ਦੀ ਤਾਰ ਬੇਤਾਰ ਕਰਨੀ ਤੁਸਾਂ ਮਕੇ ਤੋਂ ਲਾਈਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਸਨ ।
ਭੈਣ ਵਿਲਕਦੀ ਦੇ ਸੀਨੇ ਚ ਠੰਡ ਪਾਈ ਰੂਹਾਂ ਸੜਦੀਆਂ ਨਾਰੰਗ ਜੀ ਠਾਰੀਆਂ ਸਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਔਰ ਸਵਾਂ ਕੇ ਪਾਰ ਬਡੇ ਊਚੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰਬਤ ਪਰ ਸਲੋਹ ਨਾਮ ਨਗਰ ਹੈ। ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਏਕ ਯੋਜਨ ਭਰ ਤਹਾਂ ਭਾਈ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਆਚਾਰਯ ਬਡਾ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਖੁਰਖੋਤਮ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਥੇ ॥ ਭਾਈ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੂਛ ੨ ਕੇਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਭੀ ਇਨ ਕਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਓ ਸੇ ਭੀ ਤੇਜ ਕੀ ਨਿਧ ਥੇ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਇਨ ਸੇ ਵਰਸੋਏ ਹੈਂ। ਭਾਈ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਗੁਰਮੁਖ ਬਡੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਜਿਨੋ ਨੇ ਨਿਹਸੰ ਦੇਹ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕਾ ਐਕਯ ਸਾਖਯਾਤਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸਰਬ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾਐ ਕਯ ਸੁਖ ਕੋ ਭੋਗਤ ਹੂਏ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਭੂਮੀ ਪਰ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ॥੧॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ ਬਡੇ ਮਸਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖੁ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਜੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸਲੋਹ ਸੇ ਉਰੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਏਕ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਤਹਾਂ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਹੈ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਕ ਗਰਾਮ ਦੀਆ ਹੂਆ ਥਾ। ਸੋ ਉਸ ਪਰਬਤ ਕੀ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਦਵਾਰਾ ਜੋ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕ ਪਥਕ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਸੋ ਉਨ ਕੋ ਨਿਵਾਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸਥਾਨ ਅਰ ਖਾਣੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ੨ ਮਨਯਾਂ ਦੋ ਅਰ ਦਾਲ ਕਾ ਕੜਛਾ ਮਿਲਤੀ ਥੀ। ਆਪ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਮਿਟੀ ਕੀ ਟਿੰਡ ਰਖ ਛੋਡੀ ਏਕ ਮਿਟੀ ਕਾ ਠੂਠਾ॥ ਉਸ ਪਯਾਲੇ ਮੈ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਲੈ ਲੇਵੈਂ ਟਿੰਡ ਮੇਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੇਵੈਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਏਕ ਵਾਰ ਕੁੰਭ ਕੇ ਮੇਲੇ ਪਰ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਜਬ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਅਰਥ ਅਪਣੇ ਟਿੰਡ ਠੂਠੇ ਲੈ ਬੈਠੇ। ਤਬ ਅਖਾੜੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬਾਵਾ ਜੀ ਆਪ ਪੰਕਤ ਸੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਮ ਕਯੋਂ ਉਠ ਖੜੇ ਹੋਵੈ ਪਕਤ ਮੈ ਸੇ ਹਮ ਨੇ ਕੋਈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਪੰਕਤਿ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੈ ਪੁਨਾ ਉਸ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯਦਯ ਆਪ ਨੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਤਥਾ ਪੀ ਸਰਬ ਸੰਤੋਂ ਸੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਆਪ ਕੀ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ਵਹੁ ਕਿਆ ਵਿਰੁਧ ਕ੍ਰਿਯਾ ਹੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਰੋਜ ਕੇ ਜੂਠੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਠੂਠੇ ਪਯਾਲ ਟਿੰਡਰਾਂ ਰਖ ਛੋਡਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਦਯਾਲਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਠੀਕ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਰਤਨ ਮਿਟੀ ਕੇ ਹੈਂ ਇਨੋ ਮੈ ਹੀ ਹਰ ਰੋਜ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਬਰਤਨ ਕਾਹੇ ਕੇ ਬਣੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੂਚੇ ਕਾਹੇ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਨੇ

ਕਹਯਾ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਬਰਤਨ ਪਿਤਲ ਤਾਂਬਾ ਰੂਪਾ ਧਾਤੂ ਕੇ ਹੈਂ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਮਾਂਜਨੇ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕੇ ਧਾਤੂ ਪਾਤ੍ਰੰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭਯਾਂ ਸੁਧਯਤਿ ਇਤਿ ਮਿਟੀ ਸੇ ਮਾਂਜ ਕੇ ਜਬ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਇ ਡਾਰਯੇ ਤਬ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਤਬ ਪੁਨ: ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬਸ ਫਿਰ ਜਿਸ ਮਿਟੀ ਔਰ ਪਾਨੀ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਬਰਤਨ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹੀ ਮਿਟੀ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਬਰਤਨ ਹੈਂ ਇਨ ਕੇ ਬੀਚ ਦੇਖੋ ਪਾਣੀ ਭਰਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਨ ਕੇ ਐਸੇ ੨ ਸਿਧਾਂਤ ਮਿਸ੍ਰਤ ਬਚਨੋਂ ਕੋ ਸੁਨ ਕਰ ਸਰਬ ਸਾਧੂ ਹਸਨੇ ਲਗੇ ਬਡੇ ਪਰਸੰਨ ਹੂਏ ਇਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪੂਜਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਓਸੇ ਭੀ ਸਤਯ ਵਾਦੀ ਸਤਯ ਸੰਕਲਪ ਥੇ ॥ ੨॥ ਏਕ ਵਾਰ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਊਨੇ ਮੇਂ ਗਯਾ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਆਗੇ ਮੋਹਰੁ ਕੀ ਕਿਤਨੀ ਥੈਲੀ ਤਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੇਵੇ ਫਲੋਂ ਕੋ ਡਾਲਯਾਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤਰੋਂ ਕੇ ਥਾਨ ਦੁਸਾਲੇ ਆਗੇ ਧਰ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ । ਸੇਨਾ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਦਿਨ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਹੀ ਟਿਕ ਭਯਾ । ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਿਸੀ ਏਕ ਅਪਣੇ ਪਯਾਰੇ ਅਲਮਸਤ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋ ਮੁਝ ਕੋ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸਨਾਥ ਕਰੋ । ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੋਹ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਜਾਹੋ ਜੋ ਤੈ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਯਾਰੇ ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣਾ ਈ ਤਬ ਕਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਏਕ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਡੇ ਮਸਤ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜਾਹੁ ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲੈ ਕੇ ਅਲਮਸਤ ਨਾਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਜਿਨ ਕੋ ਨਸ਼ਾ ਚੜਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪਹਚਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਖਤੇ ਹੈਂ । ਏਕ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਕੇਹੀ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਰੰਗੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਰੰਗ ਹਸੈ ਰੰਗ ਰੋਵੈ ਚੁਪ ਭੀ ਕਰ ਜਾਇ ॥

ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕਰੀ ਬਾਝ ਸਚੇ ਨਾਇ ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਉਪਜੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਕੇ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਯਾ । ਜਾਇ ਕੇ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੀਤਕਾਲ ਕੇ ਦਿਨ ਹੈਂ ਉਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਊਪਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਧੂਰੀ ਲਪਟ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾਗਯਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਗਾਈ ਹੂਈ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤਥਾ ਆਗੇ ਅਗਨੀ ਕਾ ਅੰਗੀਠਾ ਜਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਏਕਾ ਏਕੀ ਸੰਤ ਨਗਨ ਅਵਧੂਤ ਆਸ਼ਕ ਲੋਕ ਬੈਠ ਹੈ ਬਡੇ ਤੇਜ ਧਾਰੀ । ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਈ ਕੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਹੂਈ ਹੈ। ਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਆਗੇ ਜੋ ਚਕਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਆਇ ਗਯਾ ਤੋ ਭੀ ਉਸਾਹੀ ਜਾਨਨਾ ਉਸ ਕੋ ਬਡਾ ਚਕਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਜਾਨ ਕੇ ਕੁਛ ਆਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਕੰਗਾਲ ਮੈਲੇ ਫਾਟੇ ਬਸਤਰੋਂ ਵਾਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਛੋਟਾ ਤੁਛ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਭ ਮੈ ਜਿਨਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ ਮਸਤ ਹੀ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਔਰ ਆਏ ਗਏ ਕੀ ਕਿਸ ਕੀ ਖਬਰ ਰਹੇ । ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਭੀ ਜਿਨਕਾ ਅਧਯਾ ਸਹੀ ਛੂਟ ਗਯਾ ਤਬ ਵਹੁ ਔਰ ਕਿਸ ਆਏ ਗਏ

ਕੀ ਖਬਰ ਰਖੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦਤਾ ਤ੍ਰੇਯ ਜੜ੍ਹ ਭਰਤ ਵਤ ਅਵਧੂਤ ਮਹਾ ਅਮਲੀਵਤ ਮਸਤ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿਘ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪੈ ਕੀ ਥੈਲੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ। ਉਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤਹੂ ਹੂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਹਾ: ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਕੀ ਤਰਜਨੀ ਔ ਮਧਮਾਂ ਅੰਗਰੀਓ ਕੋ ਉਪਰ ਨੀਚੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਆਹਾ: ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਬਸ ਚਿਟੀ ਜੋੜਾਂ ਝਰਰ। ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੇਵੜਯਾਂ ਛਕਾਯਾਂ ਹੋਵੈਂਗੀ ਸੋ ਓਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਰਹ ਗਏ ਅਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਰੁਪਯਾ ਭੀ ਰੇਵਾੜੀ ਜਿਤਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਧੂਤ ਰੇਵੜਯਾਂ ਕੀ ਤਰਹ ਰੁਪਯਾਂ ਕੀ ਮੁਠੀ ਭਰ ਕੇ ਕਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਮੈ ਫੈਂਕ ਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਲੇਵਹੁ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਛੀਹੋ ਤੁਸੀਂ ਰੇਵੜਯਾਂ ਖਾਹੁ। ਦੋ ਤੀਨ ਮੁਠਯਾਂ ਭਰ ਕੇ ਰੁਪਯਾਂ ਕੀ ਨਦੀ ਮੈ ਡਾਰ ਦਈ। ਤਬ ਤਿਨਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਥੈਲੀ ਉਠਵਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕਨੇ ਲਾਗੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪਹਲੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾ ਹੁਜਾਹੁ ਸ਼ੇਖੂ ਪੁਰੇ ਮੈਂ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਰਾਣੀ ਨਕੈਣ ਕਾ ਹੀ ਕਿਲਾ ਹੈ ਤੇਰੀ ਨਕੈਣ ਨੇ ਅਮੁਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਯਾਰ ਰਖਾ ਹੂਆ ਹਈ॥ ਪੁਨ: ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਦੂਸ਼ਾਲਾ ਬਡ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਦੇ ਦੀਆ ਤਬ ਭਾਂਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੀ ਨੇ ਅਕਠਾ ਕਰ ਕੇ ਅਗਨੀ ਕੇ ਉਪਰ ਰਖ ਦੀਆ ਤਦ ਨੰਤਰ ਉਨ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਆਂ॥ ਕੁਛ ਜਲ ਗਯਾ ਕੁਛ ਬਚ ਗਿਆ॥ ਪੁਨ: ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਕੀ ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰੀ॥ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਬਡੇ ਅਲਸਸਤ ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਂਯਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਤੇ ਹੀ ਮੁਝ ਕੋ ਬੋਲੇ ਕਿ ਜਾਹੁ ਰੇ ਜਾਹ ਤੇਰੀ ਨਕਣ ਨੇ ਯਾਰ ਰਖਯਾ ਹੂਆ ਹੈ। ਅ ਹ: ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਇਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਭੀ ਔਰ ਜੈਸੇ ਕੰਗਾਲ ਲੋਗ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਨੋਂ ਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਸਮਝ ਛੋਡਯਾ ਥਾ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਬੇਖਾ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਅਰਥਾਤ ਇਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਪੁਰਖੋਂ ਬਿਨਾ ਤੁਮ ਕੋ ਐਸ ਬਚਨ ਕੋਨ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵੋਹ ਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖ ਕਿਸ਼ੀ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੈ ਰਖਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਰਾਜਨ ਵਹੁ ਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖ ਈਸਵਰ ਕੀ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਔਰ ਭੇ ਨਹੀਂ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ॥ਜੈਸੇ ਏਕ ਸਮਯ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਵੈਕੁੰਠ ਸੇ ਉਤਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਮੈ ਆਏ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਧਿਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਹਤ ਇੰਦਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਪੁਤਰ ਸਨਕਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਖਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਉਠੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਮ ਨੇ ਵਿਸਨ ਜੀ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਂਗ ਨਾ ਲੇਨਾ ਤੋ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨਕੀ ਹਮ ਕੋ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ। ਏਹ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ ਭੋ ਹਮ ਕੋ ਕਿਯਾ ਜੇ ਅਨੀਸਵਰ ਹੈ ਤਬ ਹਨ ਕੋ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ। ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਮਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਨਾ ਉਠੇ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਯੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਨਰਿਯਾਦਾ ਪਰਖੋਤਮ ਹੋ ਕੇ ਆਪਨੀ ਨਿਸਕਾਮਤਾ ਕੇ ਘਮੰਡ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨੇ ਮਰਯਾਦਾ ਕਾ ਭੰਗ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰ ਆਗੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਦੰਡ ਦੇ ਲਾਇਕ ਹੈ।

ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਨਕਾਦਿਕ ਤੁਝ ਕੋ ਆਪਣੀ ਨਿਸ-ਕਾਮਤਾ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂੰ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਆਤਰ ਹੋਵੇਂਗਾ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਨੇ ਐਸਾ ਸਰਾਪ ਦੀਆ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਵਿਸ਼ਨੂ ਤੁਝ ਕੋ ਸਰਬ ਗਯਾਤਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਸੋ ਜਾਹੁ ਤੂੰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਲਪਗਯ ਅਗਯਾਨੀ ਹਵੇਂਗਾ। ਸੋ ਹੇ ਰਾਜਨ ਨਿਸਕਾਮ ਬੇਲੋੜ ਪੁਰਖੋਂ ਬਿਨਾ ਐਸਾ ਕੋਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਠ ਕੇ ਈਸ਼ਵਰ ਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਵੇ ॥ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ ਵਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਹੈਂ। ਜਾਂਤੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖੋ ਸੇ ਤੁਮ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਡਰਤੇ ਰਹਣਾ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਯਹ ਕਿਆ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਆ:ਹ: ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਇਸ ਕੀ ਮੁਝਕੋ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਈਹਾਂ ਆ: ਸਬਦ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਔਰ ਹ: ਸਬਦ ਹਰਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ। ਚਿਟੀ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਲਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਧਯਹਾਰ ਕਰ ਲੇਨਾ ਔ ਝਰਰ ਸਬਦ ਚਿਟੀ ਲਾਲ ਕੇ ਪਰੋਂ ਕਾ ਸਬਦ ਕਾ ਅਨੁਕਰਨ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ॥ ਸਾਰੇ ਵਾਕਯ ਕਾ ਅਰਥ ਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਚਿਟੀ ਔਰ ਲਾਲੋਂ ਕਾ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਪਰੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਉਡ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਿਟੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਲਾਲ ਪੁਰਖ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਜੋੜੇ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਰਚਿਤ ਔ ਬਯਾਪਤ ਹੈ ਆ: ਹ: ਬਡੋ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਔ ਬਡੋ ਹਰਖ ਹੈ ਸਾਰੇ ਯੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਔ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਬਿਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਔਰ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਘਟਾਦਿਕ ਮਿਟੀ ਕੇ ਪਾਤਰ ਮਿਟੀ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਕੁਝ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ। ਹੈ ਯਹ ਤੁਝ ਕੋ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਉਪਦੇਸ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਆਗਯਾ ਲੈ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਲਵ ਪੁਰ ਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ॥

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਫ਼ਰੀ ਮੈਟਰਨਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ

ਬਰਾਊਨ ਹਸਪਤਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ

ਦਮਦਮਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਚ ਫਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ

ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਕਮਰੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ 500 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਖਰਚ ਅਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਵਲੋਂ ਇਹ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਇਸ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ।

—ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ

ਜਿਨਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਅਜੂਨੀ ਵਾਸਤੇ ਮਾਇਆ ਭੇਜੀ

10—00 ਸ: ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੋਹਤਕ

20—00 ਸ: ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅੰਬਾਲਾ

21—00 ਸ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੋਹਤਕ

10—00 ਲਾਲਾ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

20—00 ਸ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ s/o ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸਰਸਾ

31—00 ਸ: ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਹਾਰਨਪੁਰ

10—00 ਸ: ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਰੱਬ ਸੈਣੀ ਨਾਭਾ

21—00 ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਲਾ ਦਾਸ ਭਾਟੀਆ ਡੈਰੀ ਮਹਲਾ ਰੋਹਤਕ

5—00 ਭਗਤ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਸ਼ ਕਪੂਰਥਲਾ

25—00 ਭਗਤ ਦੇਵੀ ਦਿਤਾ ਮਲ ਸੈਮਪਲ

101—00 ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਰਨਪੁਰ

5—00 ਸ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਨੌਰ

15—00 ਸ: ਮਹਿਤਾਬ ਸ਼ਿੰਘ ਜੀ ਪਟਿਆਲਾ

11—00 ਸ. ਜਵਾਹਰ ਸ਼ਿੰਘ c/o ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਮਹੱਲਾ ਗੁਰੂਸਰ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ

51—00 ਸ: ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗੰਗਾ ਨਗਰ

11—00 ਮਲਕ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ

30—00 ਸੰਤ ਲਾਲ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਕਸ਼ੇਰਾ ਇੰਦੋਰ

21—00 ਸ: ਤਖਤ ਸਿੰਘ ਦਿਲੀ

21—00 ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ d/o ਸ: ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ

21—00 ਮਾਤਾ ਪੰਜਾਬ ਕੌਰ ਦਿੱਲੀ

11—00 ਸ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸ਼ਿਘ ਨਰੂਲਾ ਦਿੱਲੀ

11—00 ਸ੍ਰੀ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਆੜ੍ਹਤੀ ਅੰਬਾਲਾ

11—00 ਸ. ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਕਟੂ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰਾ

11—00 ਸ: ਦੁਖਭੰਜਨ ਸ਼ਾਹ ਸਿਘ ਨਾਭਾ

21—00 ਸ: ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਮਹੰਤ ਮੰਝਨ ਦਰਬਾਰ ਨਾਲ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ

ਸ੍ਰੀ ਸਚਖੰਡ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਪੁਜਾਰੀ ਸੰਤ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਮੋਨੀ'

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੰਬਈ ਦੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਸਰੋਪਾਓ ਪੁਸ਼ਾਕ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਨਾਈ ਗਈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲੀਲੈਸਟਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ: ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ।

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਬੰਬਈ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮੋਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਪੁਜਾਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਨ ।

NANAK PANTHIS

This Article is taken from Panjabi University Patiala, Magazine "Punjab Past & Present" April 1967.

NANAK PANTHIS[1], who are known as Guru-Sikhs[2] or disciples of Gurus (Nanak and his successors), have no belief in idols and idol-temples. Nanak is from the Bedis; and Bedis are sub-caste of the Khattris[3]. In the reign of His Majesty, the late Emperor Zahir-ud-Din Babar—may God illumine his argument—he (Nanak) become famous. Before the victory of the late Emperor (Babar), he (Nanak) was a Modi to Dault Khan Lodhi who was one of the high officials of Ibrahim Khan Emperor of Dehli. And, Modi is an official in charge of the granary.

Once a saint came to him and captivated his heart so much so that Nanak, going to his shop gave away (in charity to the poor) all his own Daulat Khan s grain that he had in the shop and stores. He then severed his connection with his wife and children. Daulat Khan was astonished to hear this. As he saw signs of saintliness in Nanak, he refrained from molesting him. In short Nanak underwent severe austerities. At first he reduced his food, and after some time, he depended upon drinking a little of cow's milk. After that he lived on ghee and then on water. Lastly he lived on air like those who, in Hindustan, are called Pavanaharis or consumers of air alone.

Some people became his disciples. Nanak believed in (was convinced of) the unity of God as it is laid down in the tenets of Muhammad. He also believed in the doctrine of transmigration. Holding wine and pork unlawful, he abstained from animal food and enjoined against cruelty to animals. After his death meat-eating became common among his disciples. And when Arjan Mal, who is one of the prophetic order of Nanak, found that evil, he prohibited people from meat-eating and said : "This practise is not in accordance with the wishes of Nanak." Eventually Hargobind, son of Arjan Mal, ate meat and hunted, and most of his disciples followed his practice.

---

(1) Panth is a Sanskrit word meaning path. Nanak-Panthi, therefore, literally, means a person following the path of Nanak, that is, a disciple of Nanak.

(2) Sikh is Punjabi word for the Sanskrit Shishya, meaning a disciple.

(3) The second of the four castes of the Hindus.

Just as Nanak praised the Muhammadans, he also praised the incarnations and the gods and goddesses of the Hindus. But he knew them all to be the creation and not the creator. He denied (the doctrines of) Halool (direct descent from or incarnation of God) and Ittihad (direct union of the All-pervading God with any particular body). They say that he had the rosary of the Muhammadans in his hand and the sacred Brahmanical thread round his neck.

His disciples narrate so many of his miracles which cannot find room in this brief sketch. One of these is that Nanak, having been displeased with the Afghans, deputed the Mughals over them. So in the year 932 (al-Hijri, 1526 A.D.) His majesty the late Emperor Zahir-ud-Din Muhammad Babar gained victory over the Afghan (Emperor) Ibrahim.

They also say that during one of his travels Baba Nanak spent a night in a fort and was absorbed in the vision of God. However much the children, who were playing there, touched his body with their hands, no motion appeared from him. They stitched up his eye-lids, nose and ears, and tied his hands tightly. When Nanak returned to himself from that state (of mental alienation, ecstasy) and found himself in that condition, he went to one of the houses. When he arrived at the threshold, he cried out : "Is there any one in the house who can open my stitched up eye-lids with hands ?" A handsome woman, having conducted him into the house and, untying his hands, unstiched what was sewed up and cut the threads from the eyes of Baba Nanak with her teeth. Consequently the paint of her tilak was impressed on the forehead of Nanak and the tilak of that woman became smothered. When Nanak came out of her house, the neighbours saw him in that condition (with the tilak mark on his forehead) and thought that he had copulated with that woman. Consequently the woman became infamous in the community. And, a dislike appeared towards her in the mind of her husband.

The woman one day came to Nanak and said : "I rendered you service in the name of God, and now they blame me." Nanak said : "To-morrow the gate of the fort shall get shut and it shall not open till your hand reaches (touches) it". The next day, however they did try to open the gate of the fort, it did not open. The people remained in that state of helplessness. The place was high and away from water. The quadrupeds also could not get out. The inhabitants of the fort approached all those persons whom they considered to be holy. The closed gate did not open by the prayers of that community until [the people of] that community came to Nanak and said : "Oh saint, what is the remedy for this thing ?" He replied : "This

door shall not open except by the hand of a women who has not done what is unlawful what a stranger [that is, who has not co-habited with a person other than her husband]". The people of the fort took the woman, whom they considered to be virtuous and chaste, to the gate of the fort. But it was of no avail. At last every woman who was inside the fort rubbed her hand against the gate, but no good came out of it. Consequently they sat down in despair.

At the time of the evening prayer, the friend of Baba Nanak came. The people laughed on seeing her. Her husband and near relatives, being ashamed, rebuked her. The women lent no ear to what the community said. Stricking her hand into the gate ring, she pulled it. And lo! the closed gate was opened The people having been astonished fell at the women's feet.

The Bani of Nanak, that is his hymns, comprise prayers, admonitions and counsels, and most of the sayings are on the greatness of God Most Holy. And all that is in the language of the Jats. A Jat, in the vocabulary of the Punjab, is a villager and a peasant. His (Nanak's) disciples have no regard for the Sanskrit language. The rules and regulations which Nanak laid down will be described here-after.

Nanak has said in his hymns :

"Heavens and earths are numerous. Prophets, saints, incarnations (Avtars) and Sidhs have attained perfection through devotion to God. And every one who strives in the worship of God, by whatever path he wishes, becomes favourite of God. The means of attaining) proximity of God is non-injury to (any) living being.

"Be righteous that you become freed (saved). Righteousness from you (shall bring to you) success from God."

The sons of Nanak are in the Panjab. They are called Kartari [that is, the worshippers of Kartar, the Creator]. But according to the opinion of some, the spiritual office did not inherit to his sons. They say that by his order Guru Angad from the caste of the Trehan Khattris sat in place (succeeded to the spiritual office) of Nanak, After him Guru Amardas, from the Bhalla Khattri caste, became his successor, and after him sat Guru Ramdas who is from the Sodhi Khattris and whom they call Sri Guru, the Great Master, also.

After the death of Ramdas his sons Arjan Mal sat in place of his father. In his time the Sikhs or disciples became numerous and made exaggerations in the beliefs. They said : "Baba Nanak is God and the world is of his creating" But in (his)

hymns Baba Nanak reckoned himself a Slave [of God], and called God Niranjan, the Formless, Parbrahm, the Supreme Spirit, and Parmeshar, the Supreme Lord, who is not body and bodied and is not united with [material] body. The Sikhs say Baba Nanak was such and had no body, but he appeared to us through his power. And they go so far that when Nanak left his body, he absorbed [himself] in Guru Angad who was his nearest servant (most devoted disciple, and that Guru Angad is Nanak himself. After that, at the time of his death, Guru Angad entered into the body of Amardas in the above mentioned manner. He in the same manner occupied a place in the body of Ramdas, and Ramdas in the same way got united with Arjan Mal. They give everyone the name of a Mahal; first Mahal being `anak, second Mahal Angad and so on till the fifth Mahal who is Arjan Mal. They said that whoever does not acknowledge [or believe in] Guru Arjan Mal to be the very self of Baba Nanak becomes Manmukh or a non-believer.

They have [numerous] stories. They say that in ancient time Baba Nanak was Raja Janak......In the opinion of the disciples of Nanak, Guru Nanak, in a life from previous creations, having been Raja Janak, had accomplished spiritual works along with his temporal kingdom and called mankind to God.

The chronicler (the author himself) has heard from reliable Sikhs that when Baba Nanak appeared in the 'Sat Jug', a crowd of disciples came round him. He send a cow into the kitchen. When cooked, they brought it to the Sangat, that is, the congregation of the Sikhs. Some ate of it and the others ran away. The Guru prayed and the cow came to life. On seeing that condition (of the cow come to life). the crowd that had run away returned and submitted : "Now we whall eat whatever is ordered (in the kitchen)". The Guru, that is, Nanak said, "Now it cannot be, and our promise to you is for the 'Treta Jug'. So in the cycle of the Treta the Guru appeared. The disciples assembled, as I have said, killed a horse and brought it into the assembly. Some ate of it and a crowd disliked it. So he (Nanak) prayed and the horse became alive. The deserters made the same previous request. This time he said, "Now our promise to you is for the Duapar Jug." And in the cycle of Dwapar they brought an elephant into the kitchen. At that time also it happened as I have said. The promise was made for the Kal Jug. They say that in the Kal Jug they brought a man into the kitchen. Whoever ate of it was liberated and he who refrained [from eating it], remained in suffering.

I have also heard from a Sikh, who called Nanak a near Slave of God, that when Nanak severed his bodily connection, his soul reached a fork, where one road ran

in the direction of heaven and the other in that of hell. Nanak chose the road to hell, and he brought the inhabitants of hell out of the infernal region. And the Most High addressed him : "Those sinners cannot enter heaven. So you should go to the world and liberate this multitude". Nanak consequently came to the world. And now those inhabitants of hell are the multitude of his disciples. And the Guru comes to this world and returns back till all of that sect obtain salvation. Other than this man, no one is seen from among the Sikhs who holds Baba Nanak to be God.

In short, the disciples of Nanak condemn idol-worship. Their belief is that all their Gurus are Nanak, as has been said. They do not read the Mantras of the Hindus. They do not venerate their temples of idols, nor do they esteem their Avtars. They have no regard for the Sanskrit language which, according to the Hindus, is the speech of the angles.

In short, during the time of each Mahal (Guru), the Sikhs increased till in the reign of Guru Arjan Mal they became numerous, and there were not many cities in the inhabited countries where some Sikhs were not to be found. There is no restriction among them that a Brahman may not become the disciple of a Khattri, for Nanak was a Khattri, and no Guru amongst them was from the Brahmans, as has been described. Similarly they placed Khattris under the authority of the Jats, who belong to the low caste of the Vaishyas, as the big Masands of the Guru are mostly Jats. The Brahmans and Khattris are (become) Meli and Sahlang, that is, pupils and disciples of the Guru, through the medium of a Masand, and are accepted into the pupilage and discipline of the Guru.

It should be known that in the reign of the Afgan kings, the nobles were addressed in writing as Masand-i-Ali or the High seat. Subsequently by frequent use the Indians have reduced it to Masand. And as the Sikhs consider the Guru Sacha Padshah, that is, the Veritable King, they call their agents Masand. They call them Ram-das (or the servants of God) also.

In the time of the Mahals before the fifth Mahal no Bhet (offering) or tribute was collected from the Sikhs. Whatever was presented by the Sikhs themselves was accepted [and deemed enough]. During his time, Arjan Mal deputed one person to the Sikhs of every city so that he might collect tribute and offering from them. [This deputy or agent was called Masand.]

People began to become Sikhs of the Guru through the medium of Masands. The chief Masands, through whom large numbers became Sikhs of the Guru, appointed deputies on their own behalf, so that in every place and Mahal, people, having (at first)

The people of that place worship idols. On the summit of a mountain, they have raised an idol to the godess named Naina Devi. The rajas (petty rulers of the hill states) used to go to that place and perforued the rites of piligrimage. When the Guru came to that place, one of his Sikhs, Bhairo by name, went to the temple of the idol and broke the nose of the Devi (goddess). The rajas having received the news complained to the Guru and named him [Bhario]. The Guru sent for Bhario. Bhario denied. The attendents of the rajas said : " We recognise him. " He replied : " Oh Rajas, ask the goddess, if she name me, you (may) kill me. " The rajas said: " Oh fool, how can the goddess speak ?" Bhario answerd simingly: " It is clear who the fool is. When she cannot prevent the breaking of her own head and cannot identifiy her own injure, what good can you expect from her and (why) do you worship her as devine ?". The rajas remained tongue-tied. Now most of the people of that land are disciples of the Guru.

In those mountains up to the frontier of the teritorries of Tibet and Cathay, there is no trace of Muhammadanism. The chronicler has heard it form the tounge of Guru Hargobind: "In the northern hills there is a raja of great dignity. Once he sent an ambassador to me and enquired, • I have heard there is a city named Delhi. What is the name of its raja ? Of which raja's son he is ?" I am as onished that he does not know the name of the Chief of the Belivers and Lord of Conjunction the Second (Enporer Shah Jahan).

The Guru had seven hundred horses in his stables And three hundred cavaliers and sixty artilerymen were always in his service Of these a number lived by trade, service and (other) occupations. Every one who absconded from any place sought his (Guru's) protection.

The Guru was a monotheist and a unitrain. A person enquired from him about the reality of the existence of the world, and the state of Existence and Being. He replied: " The world is a baseless manifestation and a bodiless appearance. Its reality is God Most High. These bodies [forms] and angels are a mere fancy. And we narrate to you an ancient story.

There was a king who went to hunt Hatjori which is called Qamargha in Turkish and Barrahi-Shikar (lamb of the chase in Persian. A deer had come into the enclosure of the army (of hunters). The king said; " [The person] from whose side this deer escapes should not return till he catches it. " It so happned that it escaped f.om before the king. The king pursued it till he fell far (got away) from the army. He arrived at a place where there was no place to go (ahead) on account of the thick growth of trees. The king was pleased that the deer would return. When he reached near it, there was an

opening and the deer, having flung itself in it, passed through. The king also caused his horse to jump. The horse having huddled itself together passed through it. The king was enclosed (caught up) between two branches and his hands and feet became fastened in such a manner as if some body had intentionally tucked him there. For two days he was in that place till two persons, a man and a woman, who were collecting twigs, arrived near him. The woman said to her husband, " Do you see the king has hanged a thief. " The man said, " This is not a place for (hanging) a thief. (We) should find out the truth. " When they went forward and saw and recognised (him), they said to each other, " Should we release him from this place, he comes to our use (He will be of help to us). " The woman said, " He is king and when he seperates from us, who will convey us to him ? If he forms relationship with us and accepts ur daughter as a wife, we (shall) release him. " They proposed it to the king, and the king accepted it. So they took him out of that place, and taking him home they gave him the daughter. He remained for sometime in that place. Afterwards they conveyed him to the army. When he wanted to go into the house, the gate keeper struck him with a weapon. The king shuddered and awoke. He saw that he was seated on his throne and orderelies were standing in service. By this dream, he woke up from the dream of (piritual) heedlessness: he realised that the visible world is a baseless appearance, and that whatever a person, while awake, thinks (to be real) is also a dream (allusion). And he found that the difference of forms and separateness of bodies is life. In real ty this creation is the only one Sat (Essence, Spirit) qualified by numerous attributes.

A person from the Brahmans, named Deva, who helds himself to be a Giani, came to the Guru. One day he sat down on the Plang or bedsted of Gurditta, known as Babajio, son of the Guru. People said, " Don't sit (on this bedsted). " He asked the reason of it. They replied, " This is the seat of the Guru. " Deva said, " But is not the body of the Guru made of the (same) elements or have I not the rational soul ? Is it not in my power to eat whatever he (eats and) drinks ?" These words reac..ed Guru Hargobind. He called him and said, " Oh Deva, the whole world is one existence ? [Is it not ?] He replied : " Yes. " The Guru pointed to an ass (and said), "What is he ? Do you recognise him ?" Deva replied, " You are absolutely true. This too is yourself. " The Guru laughed and was not offened at all. Deva wished to marry his own sister. People said, " It is unlawful." He replied, " If it were forbidden, man and woman could not have sexually met. Because God did not want us to fly in the air. He did not give us the power of flying.

The Sikhs worship Guru Hargobind as divine. Their belief is that he is God,

(continued on page 39)

THE SHORT LIFE OF GURU NANAK

By : Rokha Sakrani of Los Angles (USA)

Guru Nanak, the founder of great Sikh religion was born on 15th of April 1469 in a humble cottage at Talwandi in the District of Lahore in West Pakistan. India was being ruled by the Pathana in those days. The condition of the people specially in respect of religion was far from satisfactory. It was at the juncture this great Guru was born.

From his childhood, Nanak was of a religious temperament and his teachers and schoolmates were astonished to see his sincere devotion and inborn knowledge about spiritual matters, after his schooling was over he was asked by his father to look after cattle and to take them for grazing. While the cattle grazed, Nanak would be found sitting under a tree absorbed in deep meditation. He was put to sicier tests for negligence of duty, but everytime he was saved by an invisible hand.

A few years later, he started his mission of spreading a new Gospel to progate divine love. He was opposed by the emperor, Pandit and mullahs, but his spirituality devotion and honesty of purpose soon silenced everybody.

Nanak travelled extensively throughout the length and breadth of India and went abroad and visited Mecca, Medina, Persia, Kabul etc. Wherever he went, he spread his catholic and universal message which was accepted with great regards by the Hindus and Muslims alike. The main aim of his message was " God is one ", " God is love " and " God is unity ". The same god resides in the Temple and in the Mosque and outside as well, all human beings are equal in the eyes of God. They are born and they die in the same way. Devotion to God and Service to mankind inrespective of caste, creed or colour is the duty of every one. He was regarded as a spiritual teacher (Sat Guru) at the age of fourty and his disciples come to be known as Sikhs. He taught through verses that came to him direct from heaven through devine inspiration and communion with God. The collection of most of those teachings is called " Japji Sahib " and famous Guru Granth Sahib also embodies them. Guru Nanak was loved both by the Hindus and the Muslims.

He was held in such a high esteem by them that after his demise in 1539, both Hindus and Muslims claimed of dispose of his body according to their respective customs. The body was coverd with a piece of cloth and when the cloth was removed

next morning, people gathered there and found to their utter astonishment that there was only a heap of choice flowers.

Poet Naunihal Singh has beautifully described him as :

Pure he was	—	so purity he preached.
Lovely he was	—	so love he preached.
Humble he was	—	so humility he preached.
Divine he was	—	so divinity he preached.
Apostle of peace and justice he was	—	incarnation of equality and purity he was

Devotion and Bhakti he pleaded of course.

Gives Nanak message to all that God loves all, is the lord of all.

(Continued from Page 37)

having manifested himself six times (from Guru Nanak to himself) in this cycle.

Parrah Kaivan Yazdani, having heard of the Guru's virtues came to see him. Having recognized him, the Guru showed him due respect. Consequently Parrah Kaivan went away.

A week had not yet elapsed since the departure of Parrah Kaivan, when on Sunday the third of Muharram, 1055 Hijri, the Guru undertook the last journey. Placing his body on firewood, when they set fire and the flames rose high, a Rajpoot named Rajaram, who was his servant, flung himself into the fire. He walked a few paces on the fire till he conveyed himself to the feet of the Guru. He placed his face on the soles of his (Guru's) feet and did not move till he gave his life. After him the son of Jat, who served the Guru's son-in-law jumped into the fire. After that a large number (of people) wanted to jump in. Guru Har Rai forbade it. Says Daulat Khan Qaqsal :

Quatrain

From a hundred sayings of my spiritual teacher, I remember one word :
The world becomes not waste as long as the tavern is in existence [distributing the wine of God's love].

As long as one can give life, so that he can take away heart :
To give life and to take away heart, these two are God-given.

Guru Hargobind in his letters to the chronicler remembered [himself] by the title of Nanak who is the spiritual head of this sect. He (chronicler) saw him at Kiratpur in the year one thousand and fifty-three Hijri.

ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਨ 1976

ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੰਤਾਨਕ ਗੁਰਗੱਦੀ ਵਲੋਂ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ

1 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 5 ਜਨਵਰੀ ਤਕ ਦੁਬਈ

5 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 7 ਜਨਵਰੀ ਤਕ ਬੰਬਈ

17 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 7 ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਬੰਬਈ

12 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 24 ਅਪਰੈਲ ਤਕ ਬੰਬਈ

11 ਜੂਨ ਤੋਂ 17 ਜੂਨ ਤਕ ਬੰਬਈ

17 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 22 ਜੁਲਾਈ ਤਕ ਇਲਾਕਾ ਮੁਜ਼ਫਰ ਨਗਰ

22 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 28 ਜੁਲਾਈ ਤਕ ਦਿਲੀ

29 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 3 ਅਗਸਤ ਤਕ ਅੰਬਾਲਾ

11 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 15 ਅਗਸਤ ਤਕ ਦਿਲੀ

15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 21 ਅਗਸਤ ਤਕ ਬੰਬਈ

21 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 28 ਅਗਸਤ ਤਕ ਦਿਲੀ

28 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ London ਪੁਜੇ

30 ਅਗਸਤ ਨੂੰ Thirston ਚਲੇ ਗਏ

1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ London ਆਏ

3 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ Leicester ਚਲੇ ਗਏ

4 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ Wolverhampton ਚਲੇ ਗਏ

5 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਚਲੇ ਗਏ

ਉਥੇ ਸ: ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਦਨ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਸਮੇਤ ਲੈਣ ਆਏ ।

18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ Newyork ਤੋਂ Ottawa ਚਲੇ ਗਏ Canada ਵਿਖੇ

24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ Montreal ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ Ottawa ਆ ਗਏ

26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ Ottawa ਤੋਂ Toronto ਚਲੇ ਗਏ

4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ Toronto ਤੋਂ Chicago ਚਲੇ ਗਏ ।

7 ਅਕਤੂਬਰ Ottawa ਤੋਂ Edmonton ਗਏ

15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ Calgary ਪੁਜੇ

17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ Calgaryਤੋਂ Edmonton ਆਏ

19 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ Edmonton ਤੋਂ George Prince ਚਲੇ ਗਏ ।

25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ Kamloops ਪੁਜੇ ।

26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ Kamloops ਤੋਂ Vancover ਆ ਗਏ ।

1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ Vancover ਤੋਂ Sanfransisco U.S.A. ਚਲੇ ਗਏ ।

6 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਮਰੀਕਨਾ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਮਨਾਇਆ।

7 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ Sanfransisco ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ Stochten ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾ ਕੇ Losangles ਪੁਜ ਗਏ ।

13 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ Yuba City ਪੁਜ ਕੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ।

15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ Losangles ਪੁਜ ਕੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

22 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ Losangles ਤੋਂ Monteral ਕਨੇਡਾ ਪੁਜ ਗਏ।

29 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ Ottawa ਆ ਗਏ।

1 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ New York ਪੁਜੇ।

4 ਦਸੰਬਰ ਨੂ Boston ਪੁਜੇ।

6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ Washington ਪੁਜੇ

7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ New York ਆਏ।

9 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ: ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਨ ਦੇ ਘਰ ਅੰਤਮ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖ ਕੇ 12 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਭੋਗ ਪਾਇਆ।

13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਬੰਬਈ ਪੁਜੇ।

20 ਦਸੰਬਰ ਤਕ ਬੰਬਈ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ।

20 ਤ੍ਰੀਕ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਪੁਜੇ ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਸ਼ਰਮ ਪੁਜੇ

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਉ, ਇਹ ਹੈ ਕਰਤਵ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬਾਰਕਾਂ ਦਾ। ਜੋ ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸੋਂ ਮਾਇਆ ਖਰਚ ਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ, ਆਪ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ, ਆਪ ਦੇ ਗੁਰ ਇਤਹਾਸ ਦਾ, ਆਪ ਦੀ ਅੰਸ ਬੰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਨਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਚ ਨਾਮ, ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਬੇਅੰਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਲ, ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਬਣੇ। ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬਿਅੰਤ ਸੀ।

ਜਨਵਰੀ 1977 ਮਹੀਨਾ ਇਲਾਕਾ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ।

30 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮੋਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

7, 8 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ।

17 ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਦੀਵਾਨ ਬੰਬਈ ਸਜੇ।

17 ,, ਨੂੰ ਦੇਵਲਾਲੀ ਚਲੇ ਗਏ।

22 ,, ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਦਿਲੀ ਹੋਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਗੁਰਪੁਰਬ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵਿਚ 151 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਏ। ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸ: ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਬੀਬੀ ਕਮਲਾ ਜੀ. ਬੀਬੀ ਰਾਧਕਾ ਜੀ. ਬੀਬੀ ਮੋਹਨੀ ਜੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਭਾਈ ਚੇਲਾ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੇ ਜਥੇ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ

☞ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੈਨੇਡਾ (Canada) ਵਿਖੇ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੈਨਕਵਰ (ਕਨੇਡਾ) ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ।